

BALTALKŠŅA *ALNUS INCANA* (L.) MOENCH MEŽU VEĢETĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS VIESĪTES NOVADĀ

Maģistra studiju programmas
meža ekoloģija un mežkopība

1. kursa studente

Santa Sirmoviča

Pētījums veikts ar ERAF projekta
„Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas lēmumu pieņemšanas
atbalsta sistēma” (līgums Nr. 2010/0208/2DP/2.1.1.0/10/APIA/VIAA/14, ERAF/
LLU) atbalstu

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Jelgava 2013

Mērķis un uzdevumi

Mērķis:

veikt baltalkšņa mežu veģetācijas novērtējumu Viesītes novadā.

Uzdevumi:

1. raksturot baltalkšņa mežus Latvijā;
2. raksturot un analizēt baltalkšņa mežu struktūrelementus;
3. novērtēt baltalkšņa mežu veģetāciju.

Objekta raksturojums

- Parauglaukumi – Viesītes novadā.

Objekta raksturojums (2)

- Meža augšanas apstākļu tips – gārša.
- 6 parauglaukumi dažāda vecuma audzēs:
  - 3 parauglaukumi 32 – 42 gadus vecās audzēs,
  - 3 parauglaukumi 53 – 57 gadus vecās audzēs.
- Audžu platība ≥ 1 ha.

Metodika (1)

- Parauglaukuma izmēri: 20 m × 20 m.
- Katrā parauglaukumā veikta audzes struktūrelementu uzskaitē.
- Visā parauglaukuma platībā pēc acumēra novērtēts koku stāva E3, krūmu stāva E2, lakstaugu stāva E1 kopējais un katras veģetācijas sugas projektīvais segums (%), bet sūnu stāvam E0 – kopējais projektīvais segums (Brauna – Blankē metode).

Metodika (2)

- Aprēķināta augošu koku, stumbeņu, sausokņu un kritalu krāja.
- Atmirušie koki sadalīti 2 cm caurmēra pakāpēs.
- Katrai sugai noteikts sastopamības koeficients (R, %) un konstantuma klase.
- Noteikta katras sugas piederība konkrētai sugu funkcionālajai grupai.

Metodika (3)

- Izmantota divfaktoru dispersijas analīze.
- Lietojot Ellenberga standartskalas, aprēķināti vaskulāro augu sugu vidējie ekoloģiskie rādītāji:
  - klimatiskie (gaisma, temperatūra);
  - edafiskie (mitrums, augsnes reakcija un slāpekļis);

Galvenie rezultāti un secinājumi

Baltalkšņa mežu struktūrelementu raksturojums un analīze (1)

Struktūrelementu krāja pa objektiem, m³ ha⁻¹

Struktūr- elementi	1.objekts, 32 gadi	2.objekts, 34 gadi	3.objekts, 42 gadi	4.objekts, 53 gadi	5.objekts, 56 gadi	6.objekts, 57 gadi
A	175,6	164,2	359,7	389,8	509,7	408,9
St	1,5	-	4,9	6,1	16,5	11,0
S	-	-	8,5	-	5,7	-
K	0,5	-	2,6	7,5	15,2	2,7
Kopā	177,6	164,2	375,7	403,4	547,1	422,6

Apzīmējumi:

A – augoši koki,

St – stumbeņi,

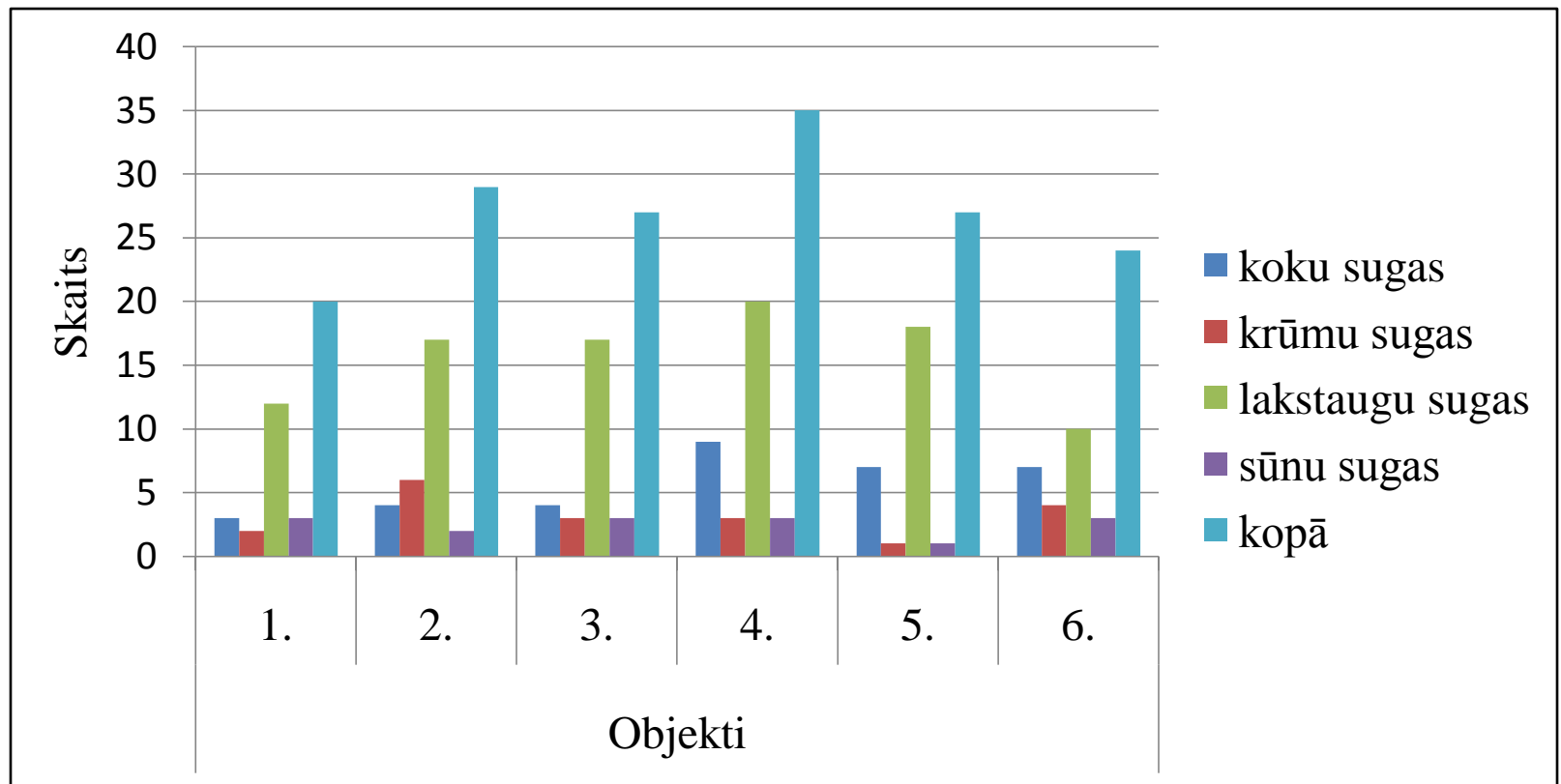
S – sausokņi,

K – kritalas.

- Augošu koku vidējā krāja lielāka ir vecākajās audzēs – $436,6 \text{ m}^3 \text{ ha}^{-1}$, bet jaunākajās – $233,2 \text{ m}^3 \text{ ha}^{-1}$.
- Vecākajās baltalkšņa audzēs koki strauji “sabrūk”, par to liecina gandrīz četras reizes lielāka atmirušo koku krāja ($21,6 \text{ m}^3 \text{ ha}^{-1}$), salīdzinot ar jaunākajām audzēm ($5,9 \text{ m}^3 \text{ ha}^{-1}$).

Baltalkšņa mežu veģetācijas raksturojums un analīze (1)

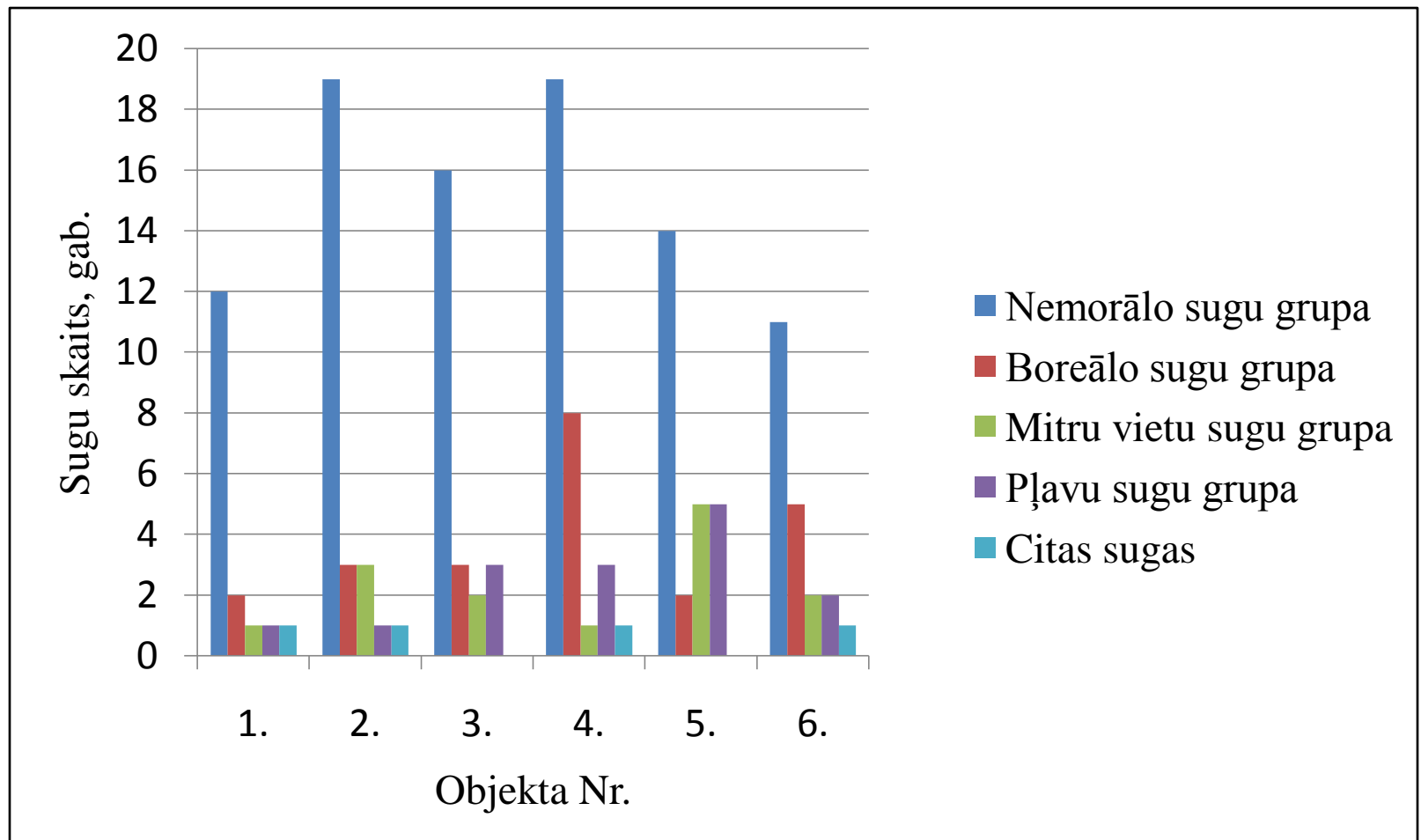

Sugu skaits objektos

Divfaktoru dispersijas analīze: $F = 38,29 > F_{\text{krit}} = 3,29$

$F = 1,08 < F_{\text{krit}} = 2,90$

Baltalkšņa mežu veģetācijas raksturojums un analīze (2)

Funkcionālo grupu sugu pārstāvniecība objektos

- Baltalkšņa *Alnus incana* (L.) Moench audzes raksturo sugas no nemorālo sugu grupas.
- Visbiežāk sastopams baltalksnis, parastais ozols *Quercus robur* L., parastais osis *Fraxinus excelsior* L., parastā kļava *Acer platanoides* L., parastā ieva *Padus avium* Mill., parastā lazda *Corylus avellana* L., pļavas bitene *Geum rivale* L., podagras gārša *Aegopodium podagraria* L., meža sārmene *Stachys sylvatica* L. un lielā nātre *Urtica dioica* (V konstantuma klase).

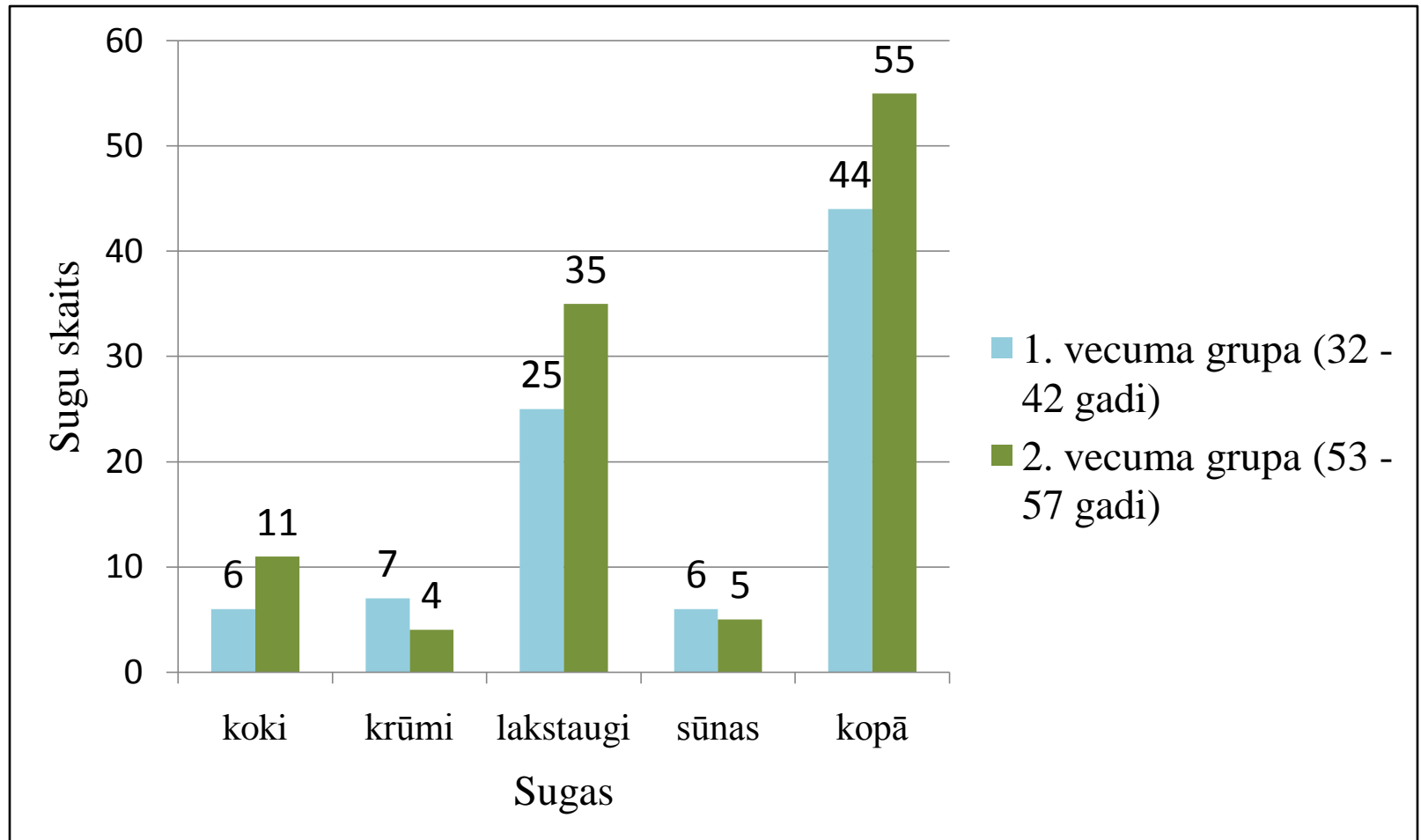
Baltalkšņa mežu veģetācijas raksturojums un analīze (3)

Vidējie sugu ekoloģiskie rādītāji objektos

Objekta Nr.	Temperatūra	Mitrums	Gaisma	Slāpeklis	Augsnes reakcija
1.	5	6	5	6	6
2.	5	7	5	6	6
3.	5	6	5	6	7
4.	5	6	5	6	6
5.	5	6	6	6	7
6.	5	7	6	6	6

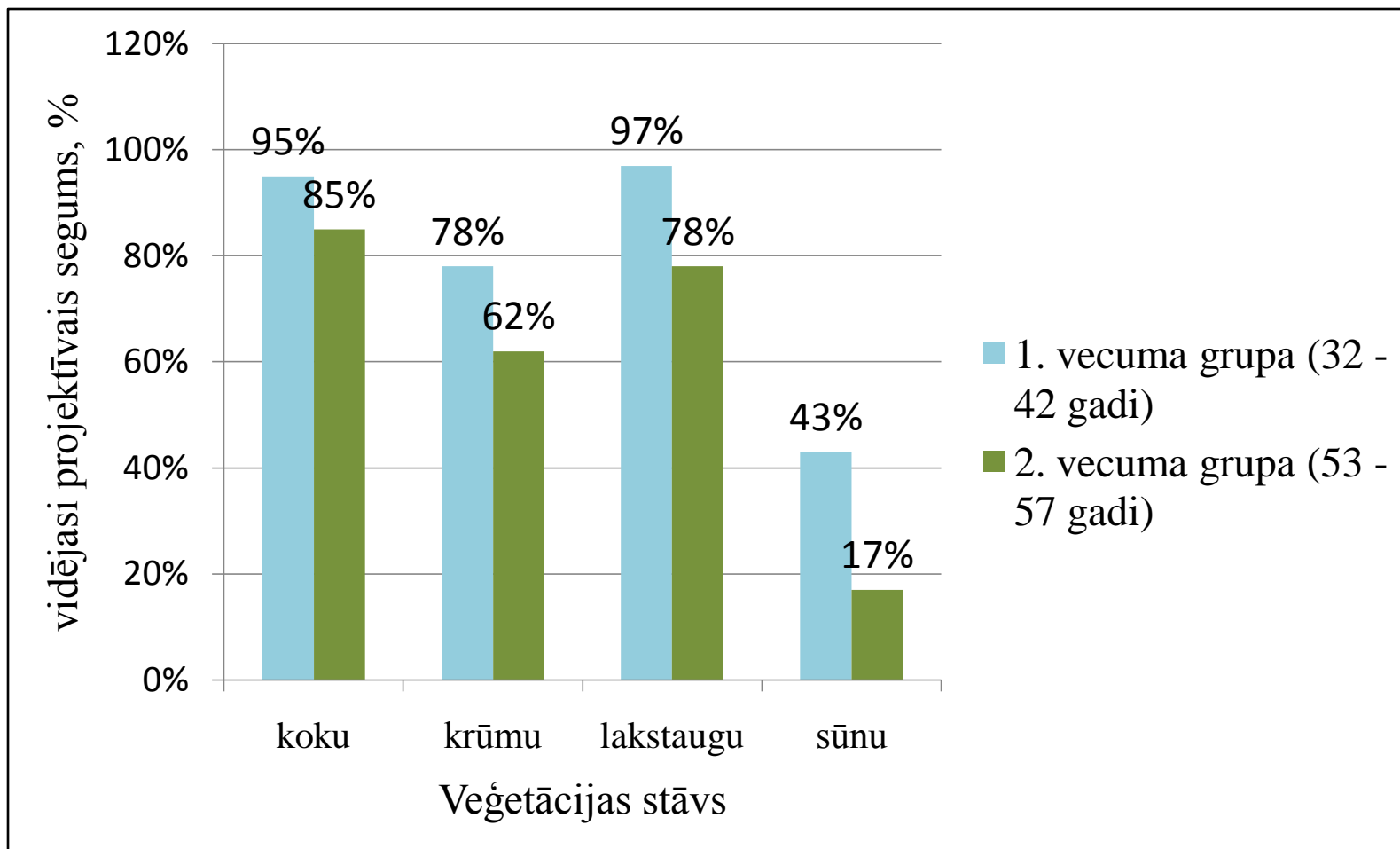
Baltalkšņa audzēs raksturīgi mēreni silti pusēnas/pusgaismas apstākļi, mitra, neitrāla augsne, bagāta ar slāpekli.

Baltalkšņa mežu salīdzinājums (1)

Sugu skaits pa vecuma grupām

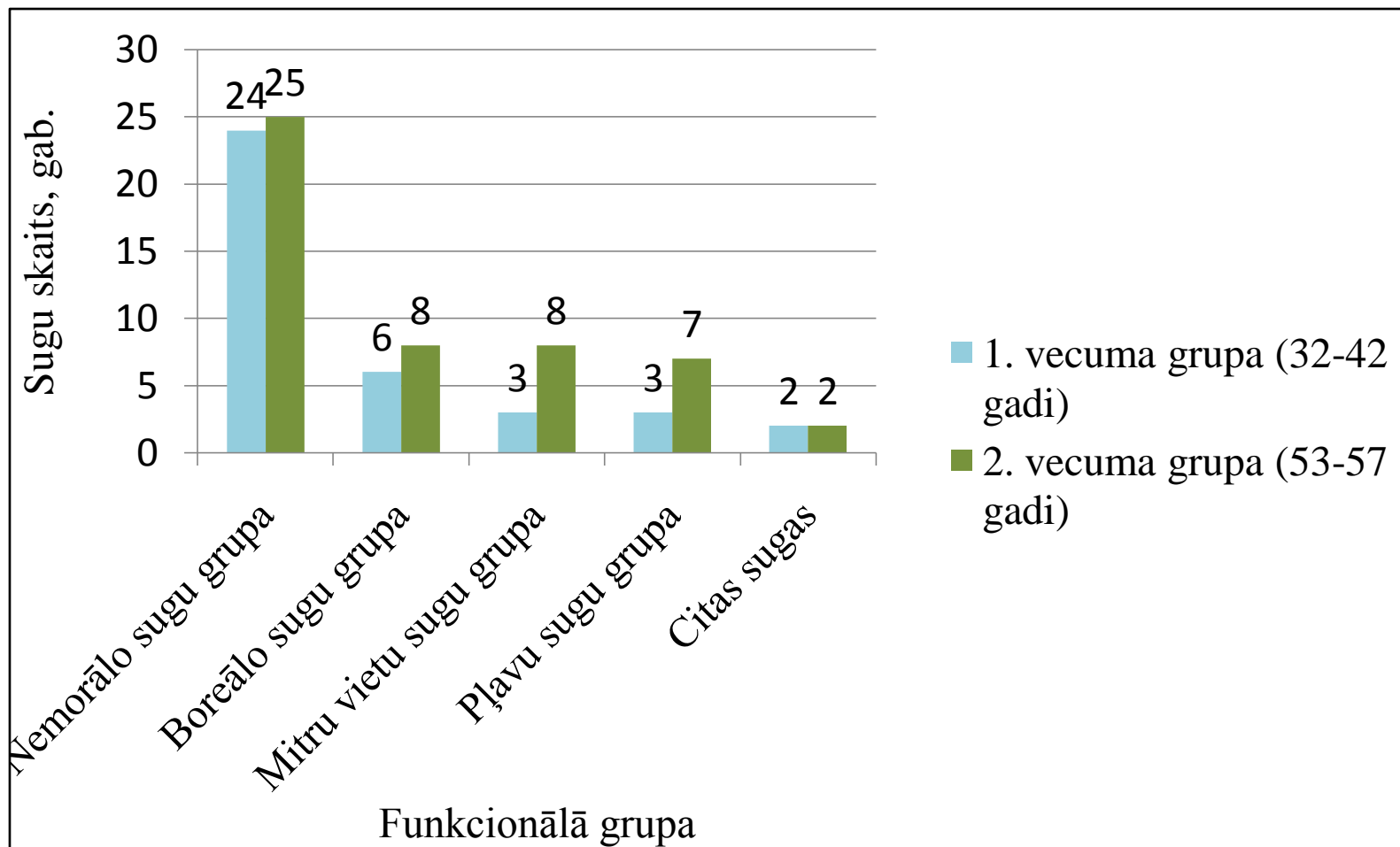
Baltalkšņa mežu salīdzinājums (2)

Vidējais projektīvais segums katrā stāvā pa vecuma grupām

Baltalkšņa mežu salīdzinājums (3)

Sugu skaits katrā funkcionālajā grupā pa vecuma grupām

Baltalkšņa mežu salīdzinājums (4)

Vidējie sugu ekoloģiskie rādītāji pa vecuma grupām

Vecuma grupa	Temperatūra	Mitrums	Gaisma	Slāpeklis	Augsnes reakcija
1. (32 – 42 gadi)	5	6	5	6	6
2. (53 – 57 gadi)	5	6	6	6	6

Priekšlikumi

1. Baltalksni vēlams nocirst līdz 30 – 35 gadu vecumam, jo ap 40 gadiem lielākā daļa koku jau ir trupējuši.
2. Lai audze veiksmīgi atjaunotos ar baltalksni, tas jācērt vēlu rudenī vai ziemā, kad veidojas spēcīgas sakņu atvases.

Paldies par uzmanību!

BALTALKŠŅA *ALNUS INCANA* (L.) MOENCH MEŽU VEĢETĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS VIESĪTES NOVADĀ

Maģistra studiju programmas
meža ekoloģija un mežkopība

1. kursa studente

Santa Sirmoviča

Pētījums veikts ar ERAF projekta
„Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas lēmumu pieņemšanas
atbalsta sistēma” (līgums Nr. 2010/0208/2DP/2.1.1.0/10/APIA/VIAA/14, ERAF/
LLU) atbalstu

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Jelgava 2013